

Susivieniję už Ukrainą

Pranešimas spaudai

2025 m. vasario 24-25 d.

Mes, tarptautinio parlamentarų tinklo „Susivieniję už Ukrainą“ atstovai – ES ir NATO valstybių narių parlamentų Užsienio, Europos reikalų, Gynybos komitetų ir Europos Parlamento nariai – 2025 m. vasario 23–24 d. atvykę solidarumo vizito į Ukrainą ir reiškdami tvirtą įsipareigojimą remti Ukrainą ir jos žmones:

- vieningai patvirtiname mūsų ryžtą užbaigti neišprovokuotą, neteisėtą, teroristinį ir nepateisinamą Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, neteisėtą Ukrainos regionų okupaciją šiurkščiai pažeidžiant tarptautinę teisę ir žmogaus teises bei siekiant atimti iš Ukrainos valstybingumą ir išnaikinti šalies gyventojus; nepripažįstame Rusijos neteisėtų bandymų aneksuoti dalį Ukrainos teritorijos; visapusiškai remiame Ukrainos tikslą atkurti suverenitetą ir teritorinį vientisumą paisant tarptautiniu mastu pripažintų sienų;
- įspėjame, kad Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidento Donaldo Trumpo administracijos požiūris – siekti taikos per nuolaidas, nepaisant sąlygų – pakerta Ukrainos suverenitetą, Europos saugumą ir demokratines vertybes, kurios nuo Šaltojo karo pabaigos sudaro transatlantinio aljanso pagrindą. Bet koks paliaubų ar taikos susitarimas, sudarytas be Ukrainos ir Europos sąjungininkų dalyvavimo, kuris neužtikrina Ukrainos suvereniteto ir teritorinio vientisumo, neturi aiškių saugumo garantijų Rusijos pažeidimų atveju ir pakerta Europos saugumo architektūrą, paremtą NATO ir ES, neatneš taikos, o priešingai – padrąsins Rusiją ir padidins tolesnės agresijos bei karo tikimybę. Toks susitarimas, išstumdamas Ukrainą ir Europos sąjungininkus į šalį, suskaldytų transatlantinį aljansą, susilpnintų Europos gebėjimą reaguoti į būsimus pavojus ir sumenkintų NATO atgrasymo galią, galiausiai skatindamas tolesnę autoritarinę agresiją visame pasaulyje ir pakenkdamas JAV nacionaliniams interesams. Toks susitarimas tiek savo turiniu, tiek sudarymo būdu prieštarautų visuotinai pripažintoms tarptautinės teisės normoms;
- raginame Europą, kartu su Ukraina ir jos demokratiniiais sąjungininkais, prisiimti lyderystės vaidmenį užtikrinant Ukrainos pergalę ir ilgalaikį saugumą, užpildant Jungtinių Valstijų paliktą spragą. Per ilgai Europa liko JAV vadovavimo šešėlyje, susiskaldžiusi dėl strategijos ir dvejojanti dėl būtinų išteklių bei ryžto skyrimo Ukrainos gynybai. Europa privalo nedelsiant imtis ryžtingų veiksmų savo ateities apsaugai. JAV ir Rusija linkusios gerbti tik jėgą, todėl Europa užsitikrins savo vietą prie derybų stalo tik tada, kai pati taps stipri. Todėl visos Europos valstybės privalo nedelsiant padidinti savo gynybos išlaidas bent iki 3 % BVP ir imtis ryžtingų veiksmų savo gynybiniais pajėgumams bei bendradarbiavimui stiprinti. Tai apima Europos gynybos pramonės stiprinimą per bendrus pirkimus, pramoninį bendradarbiavimą ir investicijas į naujos kartos karines technologijas, užtikrinant Europos gebėjimą patenkinti savo saugumo poreikius. Negalima atmesti jokių galimybių – nei gynybos obligacijų išleidimo, nei gynybos išlaidų išimties iš ES biudžeto kriterijų. Čia kalbama apie Europos ateitį: jei dabar nesugebėsime veikti, nebeliks nei laisvos Ukrainos, nei vieningos Europos, kurią būtų galima ginti¹;
- sutinkame, kad pagrindinė užduotis, jog karas ir ekonominiai nuostoliai Rusijai būtų nepakeliami. Privalome didinti savo pastangas, kad padėtume Ukrainai priešintis Rusijai visose įmanomose srityse. „Taika per jėgą“ – tai vienintelis kelias užtikrinti teisingą, visapusišką ir tvirtą taiką Ukrainai ir Europai, tęsiant Ukrainos taikos formulę ir Ukrainos Prezidento Zelenskio pergalės planą. Tai reiškia Ukrainos stiprinimą karinėje, finansinėje, humanitarinėje, teisinėje, ekonominėje ir politinėje srityse, suteikiant tvirtas ilgalaikes saugumo garantijas jos kelyje į ES ir NATO. Pabrėžiame būtinybę sukurti bendrą Ukrainos, Europos ir JAV veiksmų planą, nustatantį tolesnius žingsnius teisingos ir ilgalaikės taikos Europos žemyne užtikrinimui;
- raginame tarptautinę bendruomenę maksimaliai didinti ir spartinti karinės ir techninės pagalbos Ukrainai teikimą, užtikrinant, kad šalis gautų oro gynybos sistemų (ypač „Patriot“ ir SAMP/T), nešiojamųjų priešlėktuvinės gynybos sistemų (MANPADS), artilerijos sistemų, sviedinių, tolimojo nuotolio raketų, ginkluotės, elektroninių karo sistemų, inžinerinės ir išminavimo įrangos ir bepiločių orlaivių, įskaitant galinčius perimti išpuoliams prieš Ukrainą naudojamus „Shahed“ ir kitus bepiločius orlaivius; panaikinti visus apribojimus, leidžiant Ukrainai naudoti jai teikiamus ginklus Rusijos teritorijoje esantiems teisėtiems kariniams taikiniams, įskaitant didelės Rusijos karinių pajėgų ir įrangos koncentracijos punktus, karinius oro uostus, ginklų saugyklas, logistikos centrus ir naftos perdirbimo gamyklas, apšaudyti: tai laikytina ne nusikaltimu, o Ukrainos gynyba; naudoti partnerių oro gynybos pajėgumus siekiant numušti raketas ir

¹ Visa karinė parama ES lygiu atsižvelgs į tam tikrų ES valstybių narių bei ne ES sąjungininkų ir partnerių, norinčių palaikyti šį įsipareigojimą, specifinius saugumo ir gynybos interesus.

bepiločius orlaivius virš Ukrainos iš partnerių oro erdvės; imtis visų būtinų veiksmų, kad pagal Europos taikos priemonę kuo greičiau pradėtų veikti Pagalbos Ukrainai fondas, užtikrinant jo veiksmingą veiklą, kad būtų tinkamai įgyvendinti ES bendrieji saugumo įsipareigojimai teikti nuolatinę karinę paramą Ukrainai trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu; užtikrinti tinkamą Ukrainos karių mokymą vykdant ES karinę pagalbos misiją Ukrainai remti; skatinti bendradarbiavimą su Ukrainos gynybos pramone, bendrų įmonių steigimą, investavimą, gamybos lokalizavimą Ukrainoje ir gynybos produktų pirkimą tiesiogiai iš Ukrainos gamintojų, naudojant, be kita ko, dėl išorinių veiksnių netikėtai padidėjusius pelnus iš išaldyto Rusijos turto;

- raginame 2025 m. imtis konkrečių veiksmų dėl išaldyto Rusijos turto panaudojimo, vengiant vilkinimo, kuris tik didina Rusijos nebaudžiamumo jausmą. Tai apima teisinių sprendimų kūrimą, kurie neapsiribotų tik netikėtai gautu pelnu, bet leistų visiškai konfiskuoti Rusijos turtą Ukrainos gynybai ir atstatymui. Taip pat būtina sukurti ilgalaikį finansinį mechanizmą, viršijantį dabartinę Pagalbą Ukrainai iniciatyvą, siekiant užtikrinti Ukrainos gynybos pramonės palaikymą, ekonominį atsparumą ir atsigavimą po 2027 metų;
- pripažindami stiprų Ukrainos žmonių atsidavimą demokratinei transformacijai ir pokyčiams, raginame telkti paramą būsimai Ukrainos ES ir NATO narystei, atsižvelgiant į tai, kad tokia narystė tuo pačiu sustiprins ES ir NATO; raginame spartinti derybas dėl Ukrainos stojimo į ES Lenkijos pirmininkavimo ES laikotarpiu, teikiant itin tvirtą paramą tam, kad Lenkijos pirmininkavimo Tarybai laikotarpiu būtų pradėtos derybos dėl pirmo derybų skyriaus (Pagrindai), antrojo skyriaus (Vidinė rinka) ir šešto skyriaus (Išorės santykiai); taip pat raginame kuo anksčiau 2025 m. pradėti derybas dėl kitų skyrių; Taip pat siekiame parengti spartųjį planą, kuris paspartintų Ukrainos narystę ES, numatant galimą įstojimo datą, jei Ukraina bus tam pasirėngusi. Be to, siekiame suformuoti sąjungininkų sutarimą pakviesti Ukrainą prisijungti prie NATO, nes esame įsitikinę, kad Ukrainos narystė Aljanse reikšmingai prisidės prie jo saugumo, užkirs kelią tolesnei konfrontacijos eskalacijai ir padės užtikrinti tvarią taiką Europoje;
- sveikiname skubią ES teikiamą humanitarinę ir avarinę pagalbą Ukrainos energetikos sektoriui ir raginame tęsti paramą, atsižvelgiant į nuolatinius išpuolius prieš Ukrainos energetikos ir civilinę infrastruktūrą;
- pabrėžiame, kad būtina plėsti ir griežtinti sankcijas tol, kol Rusija nenutrauks agresijos ir neišves savo karinių pajėgų iš Ukrainos teritorijos; būtina panaikinti priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro, uždraudžiant Rusijos SGD eksportą; būtina mažinti priklausomybę nuo Rusijos branduolinių technologijų, riboti „Rosatom“ veiklą, griežčiau laikytis naftos kainų aukštutinės ribos reikalavimų, taikyti sankcijas Rusijos šešėliniam laivynui, nustatyti naujas priemones mažinti Rusijos pajamoms, iš kurių remiamas Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą, išplėsti sankcijų taikymą kitiems pagrindiniams Rusijos ekonomikos sektoriams, įskaitant metalurgijos, informacinių technologijų, finansų ir žemės ūkio sektorius, taikyti individualias sankcijas asmenims, susijusiems su Rusijos karine pramone, Kremlių remiantiems propagandininkams ir asmenims, susijusiems su priverstiniu Ukrainos vaikų deportavimu; taikyti sankcijas subjektams, apeinantiems sankcijas. Raginame ES neleisti atšaukti ar blokuoti sankcijų toms atskiroms valstybėms narėms, kurios pažeidžia pagrindines ES vertybes;
- remiame Ukrainos pastangas tarptautinės teisės pagrindais patraukti Rusiją, jos politinę ir karinę vadovybę ir jų bendrininkus atsakomybėn už Ukrainoje ir prieš Ukrainą įvykdytus nusikaltimus, įskaitant agresijos nusikaltimą ir didelio masto žalos padarymą asmenims, subjektams ir Ukrainos valstybei, įsteigiant Specialųjį tribunolą agresijos nusikaltimui prieš Ukrainą tirti, taip pat įsteigiant Žalos Ukrainai atlyginimo komisiją ir įtraukiant naujas žalos kategorijas į Ukrainai padarytos žalos registrą. Smerkiame Rusijos tęsiamą neteisėtą Ukrainos vaikų perkėlimą bei deportaciją ir tolesnį neteisėtą jų įvaikinimą Rusijos piliečių šeimose, priverstinį pasų išdavimą ir militarizavimą;
- mes sustiprinsime savo paramą Ukrainai, kad ši taptų stipresnė ir taip būtų sukurtos sąlygos pasiekti teisingą ir ilgalaikę taiką. Siekiame taikos, kuri garantuotų Ukrainos interesus ir būtų įgyvendinta per tvirtas ir ilgalaikes saugumo garantijas, įskaitant karinę jėgą Ukrainoje, kol ši taps pilnateise NATO nare. Teisinga ir ilgalaikė taika Ukrainoje yra būtina sąlyga stipriai transatlantinei saugumo sistemai.